

Pasaka apie avį

Pjesė

1 Dalis Scena 1

Aplink žolė. Žolėje guli Avis su avinėliu. Dabar čia tylu, bet netoliese, žolėje, guli kitos avys, girdisi jų kvėpavimas ir balsai.

Hermis – kaip man baisu, mama.

Avis - nebijok. Man štai visai nebaisu.

Hermis – bet argi tu negirdi? Štai, vėl...

Avis – tai zuikutis kaukia į mėnulį. Tu priprasi.

Jie visada kaukia, kai keičia kailį.

Hermis – o čia? Štai, girdi. Baisiai girgžda?

Avis – aa, tai varlytė galanda dantukus į berželį.

Jos mums taip pat nereikėtų bijoti. Neseniai ji pasigavo briedį ir dabar yra visiškai soti. Bet tu matau vis tiek drebi. Turbūt tai todėl, kad tu šiandien pirmą kartą pamatei vykdant mirties bausmę.

Hermis – ne, mama. Visai ne.

Avis – jei nori aš tau papasakosiu kokią nors istoriją – gali būti ji tave prablaškys ir tu pamirši

savas baimes.

Hermis – aš noriu paklausti istorijos apie žmones. Aš girdėjau, kad tai jie sugalvojo bausmę pakariant. Bet tu turbūt nieko nežinai, juk apie žmones beveik nieko nėra žinoma.

Avis – apie žmones žinoma ne taip jau mažai, sūnau. Žinoma netgi tai, kad ne visada žmonės gyveno pasaulyje. Taip, taip.. kažkada žmogus neegzistavo. Apie tuos laikus pasakojama nemažai neįtikėtinų dalykų. Kalbama, kad tada medžiai mokėjo vaikščioti... Beje, taip ir prasideda istorija apie žmogaus atsiradimą pasaulyje...Kazkada medžiai mokėjo vaikščioti. Jie galėjo nueiti ten ir šen, į kairę ir į dešinę. Jiems nebuvo didelio skirtumo kur eiti.

Hermis – jie tiesiog mėgo vaikščioti?

Avis – būtent taip. Bet kaip žinome, gyvenimas sudėtingas dalykas ir kartais priverčia atsakyti kai kurių malonumų. Taip ir medžiai- užkietėję vaikščiotojai – susidūrė su tuo, kad pasivaikščiojimais trumpina jų gyvenimą. Juk žinomas dalykas – medžiai turi sėdėti žemėje tvirtai, traukdami į save gyvybinius Žemės syvus. Medžiai klaidžiotojai pradėjo mirti. Kad išgyventi medžiai nusprendė įleisti šaknis į žemę, o kad išsilaisvinti nuo poreikio klaidžioti, jie, tarsi molį papuolusį į burną, išspjovė į žemę savo sugebėjimą vaikščioti..

Taip žemėje ir neliko vaikščiojančių medžių. Tais laikais, kai žmogaus dar nebuvo – kalnai mokėjo kalbėti. Kalnai jau tada žinojo viską ir kalbėti jiems nebuvo apie ką. Ir tada, kaip nusišėrusį kailį kalnai išvertė ant žemės savo sugebėjimą kalbėti. Ir ten, kur šalia kito nukrito šie du sugebėjimai, iš žemės pasirodė keista būtybė. Ji vaikščiojo ant dviejų kojų ir be perstojo kalbėjo. Nuo jos ir prasidėjo žmonių giminė. Kokia keista bebūtų ši mintis, bet pirmasis žmogus buvo visiškai kvailas. Jis miegojo stovėdamas ir nemokėjo užčiaupti burnos. Tik vėliau žmogus įgavo sugebėjimus ir mąstymą. Bet žmogaus didybė ne jo mąstymo sugebėjimuose, o tame, kad jo niekas nesukūrė, užgimė jis pats savaime ir už savo pasirodymą pasaulyje niekam niekuo nebuvo skolingas.

Hermis – mama, man vis tiek baisu.

Avis – mano mielas, Hermi, tame nėra nieko malonaus, bet tu turi apsibrasti su baime ir išmukti

laikyti ją pažabotą.

Hermis – aš prisiminiau, kaip trūkčiojo, to, šiandien ryte pakarto, avino kojos.

Avis – leisk aš pratęsiu... Sugebėjimai ir mintys atiteko žmogui atsitiktinai, mat tada pasaulyje karaliavo pirmykštis chaosas ir jokie dėsniai dar neegzistavo. Įgavęs protą žmogus apsidairė aplink ir pamatė betvarkę. Penktadienis prasidėdavo po pirmadienio, o reikalingi dalykai atitekdavo kam papuola. Ir neliko pas žmogų laisvo laiko, nes jis nenuilsdamas keitė pasaulį aplink save. Ir štai, kartą žmogus vėl apsidairė ir aptiko, kad viskas randasi savo vietoje, o penktadienis, kaip jam ir priklauso, seka paskui ketvirtadienį. Ir tapo žmogui nuobodu, mat pasaulyje įsigalėjo tvarka.

Pagalvojęs žmogus sukūrė avis ir pasakė joms: „ėskite žolę ir įkvėpkite dangų“. Ir ėmė avys ėsti žolę ir kvėpuoti dangumi. Kai kurios avys pamilo dangų labiau už žolę ir ėmė gyventi jos danguje. Pakelk galvą, Hermi. Tu pamatysi savo giminaičius. Jie ganosi danguje ir savo čiurkšlėmis drėkina žemę. Juos vadina dangaus avimis arba debesimis. Kitos avys liko Žemėje ir toliau ėda žolę. Iš jų eina ir mūsų giminė. Nuo to meto žmogus dar daug ko prikūrė, bet avys liko mylimiausiu žmogaus kūriniumi ir todėl kartais mus vadina žmonių išrinktąja tauta. Todėl net avių ištikimybė žmogui mielesnė, nei kurios kitos būtybės. Ar viską supratai?

Hermis – tu nepasakei kodėl avys visko bijosi.

Avis – ach.. taip. Aš visai pamiršau... Kai žmogus sukūrė avių dvasią, jis ją įdėjo į uodegą. Avių uodega visada kratosi-dreba ir todėl mes, avys, tokios baikščios.

Hermis – galbūt, jei aš neleisiu kratytis savo uodegai, tai ir nebijosiu taip?

Avis – koks tu dar mažas ir kvailutis. Tai juk tik metafora.

Hermis - metafora?

Avis – metafora arba perkeltinė prasmė. Šios metaforos esmė tame, kad protas nubaudžiamas amžina baimė ir, kad baimės neturi tik bedvasės ir beprotės būtybės.

Hermis – reiškia avys visada bijosis nakties garsų ir žolės šnaresio..

Avis – ir ligų, ir sausros, ir vienatvės, ir gudraus priešo, ir dar daug ko kito. Tokiomis mus sukūrė. Bet tu turi žinoti, kad žmogaus išmintis ir gerumas neišmatuojami, ir jis mums paliko gerus piemenis, kitaip – ganytojus, kurie saugo mus nuo šio pasaulio blogio ir pasiunčia priešus į siaubo bedugnę vien savo grėsminga išvaizda.

Hermis - kaip šakalas Žanas?

Avis – taip, kaip Žanas.

Hermis – pasakyk man, mama, kam reikalingas aptvaras?

Avis – tam, kad ten gyventų avys.

Hermis - o kas ten už aptvaro?

Avis - ten? Ten nieko nėra.

Hermis - nėra?

Avis – pasaulis turi aptvaro formą ir už jo ribų niekas neegzistuoja. Visas kas reikalinga aviai, žmogus patalpino aptvare. To pakanka, kad avis gyventų kukliai ir tuo pačiu jai nieko netrūktų.

Hermis – o kam tada reikalingos skylės aptvare, jei už jo ribų vis tiek nieko nėra?

Avis – kokios skylės?

Hermis – štai gi jos - pažiūrėk.

Avis – tyliau, tyliau. Nerodyk pirštu. Atmink, jokios skylės tvoroje neegzistuoja.

Hermis – bet kaip gi taip, aš gi jas matau?.

Avis – tvoroje negali būti skylių, įskilimų ir įtrūkimų! Tvorą ideali. Niekada nepamiršk to! Niekada!

Hermis – taip mama.

Avis – apie ką tu vėl susimąstei?

Hermis – aš galvoju apie vieną savo sapną. Neseniai sapnavau vieną tokį keistą.. Einu per stepę.. ir vedu paskui save daug avių..

Avis – kas gi čia keisto. Tu sapnavai, kad tapai didžiu avinu, vedančiu paskui save bandą. Tai gerai.

Hermis – tu nesupratai, mama. Ten nebuvo tvoros.

Avis – tyliau, tyliau! Tu neturi kalbėti taip garsiai! Tave gali išgirsti. Niekada nekalbėk tokių dalykų garsiai, maža kas kam gali prisispauoti. Tylėk, elkis kaip visi ir klausykis šakalo Žano. Ir

tada savo gyvenimą pragyvensi be rūpesčių ir streso.

Hermis – Taip mama.

Avis - Gerai. Daug klausimų irgi neverta uždavinėti.

Hermis - Taip mama.

Avis - Sūnau, daug kas mūsų pasaulyje nesuprantama. Bet aviai ir nereikia visko suprasti. Avis visada klusniai vykdydavo žmogaus ir jo tarnų nurodymus, ir ne mums keisti šią nusistovėjusią tvarką... Aš girdžiu kažkieno žingsnius. Kažkas ateina čia! Kažkokia sunki eisena! Tu niekam nepasakojai apie savo kvailą sapną?

Hermis - Tik šakalui Žanui.

Avis - Koks siaubas! Ką tu pridarei! Tai tavęs ateina! Kaip man baisu, kaip man baisu! Kad tik šakalas Žanas būtų šiandieną geras ir tau atleistų.

Hermis - Nebijok mama. Aš juk nepadariau nieko blogo. Man nėra ko bijotis.

Avis - Kaip man baisu, kaip man baisu.

Scena 2

Didelis aptvaras. Matosi tik viena iš jo sienų. Ši siena padaryta iš seno vielinio tinklo. Tinkle didelė skylė. Šalia riogso seno kombaino liekanos, kombainas giliai prasmegęs į žemę, o ant jo surūdijusio šono dar galima įskaityti įrašą „Pirmyn“.

Avių susirinkimas. Šakalas Žanas ant kombaino stogo. Kombainą ratu apsupę stovi stambūs avinai sulaikantys avių, besiveržiančių artyn, spaudimą.

Žanas - avys! Mano mielos avys. Visos jūs pažįstate mane, kaip gerbiamą visuomenės narį. Kūnu aš, kaip žinoma – šakalas, bet dvasioje aš visada buvau ir esu avimi. Visą laiką šiluma ir rūpesčiu aš stengiausi apsupti jus ir jūsų vaikus. Saugojau jūsų sapną nuo plėšrūnų ir atveddavau į geriausias ganyklas. Sakykite – ar vertas aš pasitikėjimo?

Avys - taip! Taip! Vertas!

Žanas – ar galiu aš tikėtis, kad būsiu išklaudytas ir suprastas?

Avys - vertas! Vertas!

Žanas (šluosto ašaras) - aš taip jums dėkingas už pasitikėjimą. Ačiū. Ačiū. Aš taip jus myliu už jūsų gerumą.

Avys - mes tave taip pat, Žanai!

(viena Avis prasibrauna pro avinų žiedą ir pakimba ant kombaino korpuso.)

Avis – aš myliu tave, Žanai! Noriu nuo tavęs vaikelio! Paimk mane dabar, Žanai!

(Avį atitraukia nuo kombaino.)

Žanas – štai, draugės pasisako, kad irgi mane myli... (Avys juokiasi) Kaip aš jau sakiau – dvasioje aš visada buvau avis. Aš visada laikiausi nustatytos tvarkos ir lygių teisių, kiek tas man bebūtų kainavę. Ar atsimenate, kad būčiau keikęs jus ar jūsų vaikus, ar dar kaip įžeidinėjęs?

Avys - ne!

Žanas – ar atsimenate jūs, kad aš šlapinčiausi į šaltinius iš kurių jūs geriate arba niekinčiau jūsų tėvų kapus?

Avys - neatsimename, Žanai!

Žanas – aš negalėdavau nei gerti, nei valgyti, kol jūsų bandoje kažkur vyko neteisingi dalykai. Juk įstatymo viršenybė ir tvarka tokie brangūs kiekvienos avies širdžiai. Tai štai, sekite mano mintis broliai ir seserys. Mano dorybės šaltinis tame, kad šakalas aš tik kūnu, o širdimi avis. Bet yra ir atvirkštiniai pavyzdžiai. Po padorios avies kailiu gali slėptis užkietėjęs nusikaltėlis, ir, aš nepabijosiu to žodžio, - vilkas avies kailyje. Šiandien mes susirinkome tam, kad pasmerkti ir nuteisti tokios avies nusikaltėlės veiksmus. Įveskite nusikaltėlį.

(Du avinai įneša Hermį. Avys pasitraukia į šalis. Hermis stovi rate kaip atstumtasis.)

Aš nesakysiu jums jo vardo, nes nusikaltėliai mūsų bandoje turi likti be garbės. Žiūrėkite į jį! Žiūrėkite į jį mano broliai avys! Koks nekaltas jis atrodo iš pirmo žvilgsnio. Argi gali toks būti nusikaltėliu, pagalvosite jūs? Aš ir pats vos nepatekau tokio paklydimo valdžion, nes šio šio avinėlio išvaizda atrodo tikrai dorovinga. Bet, mielos mano avys! Nekartokite mano klaidos! Neleiskite jūsų širdims pagailėti šio piktadario! Netapkite savo gerumo aukomis...

Hermis – aš nieko nepadariau! Aš nekaltas! Jis viską meluoja!

Žanas – jūs matote? Jūs girdite? Aš dar nė žodžio nepasakiau apie nusikaltimą, o jis jau neigia savo kaltę. Ar ne tai yra aiškus požymis skiriantis padorų pilietį nuo nusikaltėlio? Padorus pilietis, neturintis nuodėmės, būtų išdidžiai nutylėjęs, mat kiekvienas žino, kad tauta nenuteis nekalto. Juk tauta teisinga!

Avys - taip!

Žanas – tauta išmintinga!

Avys - taip!

Žanas – tauta gera?

Avys - taip!!!

Hermis – bet aš nieko nepadariau!

Žanas – šis jaunuolis - nusikaltėlis. Jis pasikėsino į mūsų pasaulio santvarką. Man tapo žinoma, kad jis ne kartą ir ne du ir net ne tris, o kitaip sakant daug kartų bandė patekti už mūsų aptvaro ribų. Jis vaikščiojo palei tvorą ir ieškojo joje tų mitinių skylių apie kurias kalba apsimetėliai pranašai... Ką gi.. tie apsimetėliai pranašai atliko tikrai gerą darbą mūsų bendruomenei – jų dėka mes nesunkiai galime atskirti teisuolius nuo nusikaltėlių. Žinoma, kad teisuolė avis yra kukli ir tenkinasi tuo, kas pas ją jau yra, o nusikaltėlė – ieško uždraustų malonumų. Teisinga avis ramiai gyvena aptvare, o nuodėminga, apsėsta piktų chimėrų – ieško išėjimo iš aptvaro.

Hermis - bet skylės juk yra!

Žanas - kur jos? Pasakyk man.

Hermis – tai štai gi! Prieš jūsų akis! Štai ji!

Žanas – gerosios avys, ar matote jūs skylę tvoroje ten, kur rodo šis nuodėmingasis?

Avys - ne! Nematome!

Žanas – todėl, kad ten nėra jokios skylės! Jis skelbia melą, kad pateisinti savo neteisėtus landžiojimą ir vaikščiojimą.

Hermis – aš nelandžiojau!

Žanas – landžiojai, landžiojai. Aš pats mačiau! Tai štai, gerosios avys! Kas bus, jei kiekvienas pradės landžioti kur tik užsimanys ir elgtis taip, kaip jam patiks? Pasakykite man! Pasakykite – kas tada bus?

Avys - anarchija!

Žanas – būtent, būtent taip broliai mano. Todėl mes turime reikalą ne su smulkiu chuliganizmu, o su pasikėsiniu į mūsų visuomenės demokratinę santvarką. Mes visi kaip vienas turime duoti atkirti šiam maištui. Nusikaltėlis jaunas, bet tuo giliau įsišaknys jo paklydimai, kai jis išaugs ir taps pilnaverčiu suaugusiu avinu. Tai kokį gi nuosprendį mes paskelbsime šiai piktavalei būtybei? Pasakykite man, mano broliai!

Avys - mirtis! Mirtis! Mirtis! Mirtis! Mirtis! Mirtis! Mirtis! Mirtis! Mirtis!

Žanas – aš taip džiaugiuosi broliai mano. Jumyse toks stiprus socialinio teisingumo jausmas.

Hermis – bet aš juk nekaltas!

(Prie kombaino pririša virvę, mezga kilpą.)

Žanas – bet prieš tai kaip nubausti nusikaltėlį, įvykdysime mielaširdiškumo aktą – leisime jam atsisveikinti su giminėmis.

Avys - Leisime! Duosime! Leisime!

Žanas – į tribūną kviečiama nusikaltėlio motina. Palaikykime ją.

(Plojimai. Hermio motina užsilipa ant kombaino.)

Hermis – mama, mama, pasakyk jiems! Išgelbėk mane!

Avis – aš labai myliu savo sūnų. Aš labai daug ką norėčiau pasakyti jam atsisveikinant. Bet aš daugiau neturiu sūnaus! Taip! Būtent tai aš ir norėjau pasakyti. Šis bjaurus avies giminės išgama negali būti mano sūnumi.

Hermis – mama, aš nekaltas!

Avis – mano sūnus buvo doras avinėlis, nesugebantis padaryti nieko blogo savo tautai ir savo šeimai. Man gėda, kad ši būtybė kažkada priklausė mūsų šeimai ir išėjo iš mano iščių.

Hermis - mama! Mama!

Avis – taip, taip. Būtent tai aš ir norėjau pasakyti savo ir visos mūsų giminės vardu.

(Žanas - ploja. Visi ploja.. Avis nusikabaldžiuoja nuo kombaino.)

Žanas – tai tikrosios patriotės žodžiai. Mes gerbiame jūsų pasigėrėtiną sprendimą.

Laikas vykdyti nuosprendį..

Hermis – tai ne aš! Tai ne aš! Meldžiu jus, šakale Žanai, neužmuškite manęs! Aš daugiau taip nedarysiu! Atleiskite man! Tai ne aš! Atleiskite man! Atleiskite! Atleiskite!

(Hermį veda prie kombaino. Sargybiniai pakelia jį, kad įmaiti jo kaklą į kilpą, bet Hermis ištrūksta iš jų rankų ir neria į skylę tvoroje. Avys nejudėdamos spokso į tą vietą kur jis tik ką stovėjo – jos atrodo taip, lyg niekada nebūtų mačiusios kaip avys ištirpsta ore.)

Scena 3

Hermis stovi prie griuvėsių. Aplink betono skalda ir surūdijusi armatūra.

Iš krūmų staiga išsibrauna šakalas Žanas.

Žanas – stok, Hermi! Stok!

Hermis - šakalas Žanas?

Žanas – žinoma tai aš. Na palauk tu, nebėk. Aš juk tavęs atėjau.

Hermis – tu ir čia nenori palikti manęs ramybėje. Čia aš nudvėsiu ir be tavo pagalbos. Nešdinkis atgal.

Žanas – palauk mieloji mano avie. Avelė mano, avyte. Tu gi nieko nesupratai.

Hermis – nėra čia ko nesuprast! Manęs vos nepakorė.

Žanas – aš tau tuojau viską paaiškinsiu. Visas tas vaidinimas, visa ta bausmė tik dėl vaizdo buvo. Tu ką? - Juk aš neleisčiau tavęs pakart.

Hermis - ką?

Žanas – žinoma neleisčiau! Aš juk visada geras buvau, prisimink. Tu dar abejoji! Lengva patikėti, kad šakalas Žanas blogas, kad norėjo nė už ką pakarti vargšę avelę! O kaip gi dorybės žygdarbiai atlikti to paties Žano? Pamirškime juos! Juk Žanas šakalas, šalin jį! Juk taip? Taip pagal tave?!

Žinotum tu, nedėkingoji Avis, kiek kančių aš iškentėjau tarnaudamas tavo tautai. Aš kentėjau alkį maitindamasis žole, aš kentėjau skausmą kovodamas su plėšrūnais, aš griuvau iš nuovargio kurdamas jums įstatymus! Tu mokeisi mano sukurtoje mokykloje. Ir tu! Tu, būtybė kuriai aš tiek padariau, drįsti abejoti manimi dėl kažkokios bausmės pakariant inscenizavimo.

Hermis – ir kas. Kam tu man visa tai pasakei?

Žanas – dėl tavęs paties! Dėl to, kad tu suprastum. Visa tai buvo išbandymas. Aš tiesiog norėjau pamatyti, kaip tu elgsiesi, kai tave užgrius žiauri bėda. Norėjau pažiūrėti ar tvirta tavo dvasia... Tai štai, turiu pasakyti, kad aš dėl tavęs neapsirikau. Tu garbingai išlaikei šį išbandymą. Net visos bandos pyktis nesugebėjo išmušti tavo ramybės. Tik tylus liūdesys matėsi akyse. Aš taip patenkintas tavimi... Nagi, ko tu tyli. Džiaukis! Džiaukis gi.

Hermis – dėl ko džiaugtis?! Mane vijo visa banda! Aš atstumtasis! Nusikaltėlis! Nuo šiol niekur man nebus priebėgos... Aš negaliu gyventi be bandos. Aš mirsiu.

Žanas – nebijok drauguži! Tu ne vienišas! Banda mano asmenyje su tavimi. Aš galiu išsklaidyti tavo liūdesį. Išiklausyk gi! Nuo dabar ir ateityje skiriu tave savo mokiniu... Dabar tu supratai? Na gi!... Džiaukis! Aš juk jau senas šakalas, man reikia perduoti savo žinias kažkam kitam. Ir kada aš, senukas šakalas Žanas, būsiu priverstas palikti savo postą, mano mokinys užims mano vietą.

Hermis - ką? Aš galėsiu grįžt į savo bandą?

Žanas – žinoma mažyli.

Hermis – aš galėsiu grįžti į bandą! Valio! Valioo! Tegyvuoja šakalas Žanas!

Žanas – tu galėsi grįžti po poros savaitių, kada išmoksi išaiškinti Avims ko joms iš tiesų reikia.

Hermis - valio!

Žanas – tu dar jaunas ir greitai viską pagauni, bet aš užkimsiu, jei ir toliau kalbėsiu su tavimi iš tokio atstumo. Prieik gi arčiau. Garbės žodis, užsispyrimo tavyje užteks šimtui avinų. Gal pradėkime apmokymą nedelsiant! Kuo anksčiau mes pradėsime, tuo anksčiau tu galėsi grįžti į bandą. Na gi! Tu gi nori pamatyti savo motiną! Tai šaunuolis! Pradėkime gi! Pradėkime! (deda ranką ant Hermio peties) Tai štai, pirma pamoka...

(Iš už griuvėsių pasirodo pagyvenęs imponantiškos išvaizdos šuo. Ant šuns sprando antkaklis, prie kurio prisegta grandinė. Grandinės galas apvyniotas aplink šuns ranką)

Šuo – Pirma pamoka: niekada nepasitikėk šakalais. Tai sakau aš, šuo Antas

Žanas - Antai, būk draugas, aš tavęs prašau. Juk matai – jis mano.

Šuo – ne Žanai. Draugystė draugyste, o tarnyba – tarnyba. Tu dabar mano teritorijoje. Atiduok avį. Aš neleisiu tau jos suėsti!

Žanas – neėsiu aš jos.

Šuo – ėsi, ėsi, aš juk seniai tave žinau. Ko jis tau pripasakojo mažyli?

Hermis – kad nori imti mane į mokinius.

Šuo – jau trečias šį mėnesį. Žanai, turėk gi sąžinę.

Žanas – pas tus nebuvo jokių sugebėjimų.

Šuo – jūsų aptvaro apylinkės – vienos didelės avių kaulų kapinės. Ką Žanai, jos irgi neturėjo gabumų? Ne, prisiekiu žmogumi, šios avies tu negausi. O tu greičiau pas mane, kol anas nenustvėrė tavęs už gerklės.

Žanas – kam tu tą darai, Antai!

Šuo – aš čia paliktas žmogaus, kad saugoti jo nuosavybę nuo pasikėsinimų į ją.

Žanas – Žmonių jau seniausiai niekur nėra! Tu saugai tuščią vietą, dūmus! Žmonių nėra! Naudokis tuo! Imk laisvę, kuri tau priklauso, nusimesk grandinę!

Šuo – žinau aš šią laisvę. Alkis – štai kas yra tavo laisvė. Varyk šalin iš čia. Šalin šakale! Och, tuoj aš tau. (Mojuoja grandine)

Žanas – gal eisi su manimi Hermi. Ne? Na aš taip ir pamaniau. Tada einu. Ką, iki penktadienio?

Šuo – kaip įprastai.

(šakalas nueina.)

Šuo – štai taip. Tik ką tu išvengei didelio pavojaus. Dar vos-vos ir jis būtų tave pasmaugęs, o po to suėdęs. Jis senas, tačiau pas šakalus labai stiprūs žandikauliai. Tu turbūt girdėjai – aš šuo Antas.

Hermis - Hermis, Avis. Jūs tikrai žinote, kad jis galvojo mane suėsti?

Šuo – žinoma, jis gi šakalas.

Hermis – jis vegetaras. Jis valgo tik žolę. Aš pats mačiau.

Šuo – nežinau ką tu matei, bet šakalai žolės neėda. Jei jis kartais ir valgė žolę, tai tik tam, kad kuo labiau užpudrinti jums smegenis. Žanas labai gudrus. Net aš ne visada žinau, kas pas jį galvoje.

Hermis – aš... jis taip gerai kalbėjo, tokius puikius dalykus, kad aš juo patikėjau.

Šuo – tai jo įprasta maniera. Tu jau ne pirmas, kuriam jis praplovė smegenis.

Hermis – o ką jis kalbėjo apie penktadienį?

Šuo – penktadieniais mes su juo žaidžiame šaškėmis. Kaimynai turi sugyventi taikiai. Tačiau, ką ruošiesi daryti toliau? Tu, kaip aš suprantu į bandą grįžti jau nebegali.

Hermis - negaliu.

Šuo - blogai, kai namuose laukia tik gėda ir mirtis...Ką gi, aš galiu pasiūlyti likti pas mane. Aš geras šeimininkas. Tu sutinki?

Hermis - žinoma! Aš džiaugiuosi!

Šuo – tokiu atveju nelaikyk už vargą prisimatuoti.

Hermis - ką?

Šuo – antkaklį ir grandinę, ką gi daugiau. Tokia tvarka. Jei tu nori gyventi su manimi, tai turi nešioti antkaklį ir grandinę, nuolankiai manęs klausyti ir stengtis man įtikti. Toks įstatymas.

Hermis – aš nieko negirdėjau apie tokį įstatymą.

Šuo – nieko nuostabaus – šis įstatymas atsirado labai seniai. Žmogus sukūrė šunis ir dovanojo jiems pasižymėjimo ženklą, skiriančią juos nuo visų kitų žemės sutvėrimų, t.y. grandinę. Grandinė – tarnystės ženklas. Kiekvienas, kuris tarnauja turi nešioti grandinę. Viską supratai?

Hermis - taip

Šuo – teisingai sakant: Taip šeimininke.

(Šuo užmauna antkaklį Hermiui.)

Nespaudžia, netrina?

Hermis – ne šeimininke.

Šuo – šaunuolis Barbosai.

Hermis – mano vardas Hermis.

Šuo – dabar tavo vardas Barbosas. Tai štai, Barbosai, aš, skirtingai nuo to šakalo, viską darau pagal įstatymus. Tu dabar irgi gyvensi pagal įstatymus. Tu iškart turėtum įsiminti, kad mūsų bendruomenėje valdo trys sistemos: vykdomoji, teisminė ir įstatymų leidžiamoji. Aš – įstatymų leidžiamoji sistema. Tu - vykdančioji. Aš sakau ką daryti. Tu viską darai, greitai ir tiksliai.

Supratai?

Hermis – o kas gi teisminė sistema?

Šuo – eime, aš tave su ja supažindinsiu.

(Šuo – priveda Hermį prie dubės krašto.)

Matai duobę? Tai ir yra mūsų teisminė sistema. Jei tu nesilaikysi mano įstatymų – susipažinsi su ja artimiau. Įsisavinai? Gerai. Pabūk kol kas čia, truputį vėliau aš ateisiu ir išmokysiu tave visokių komandų bei taisyklių. Išmokysiu tave nešioti šlepetes, teisingai kasytis ir žiūrėti televizorių. Supratai? Tada sėskis ir lauk. Sėdėt, sėdėt aš pasakiau.

(Prisega grandinę prie geležinio žiedo styrančio iš betono)

Užsimanysi ko nors – palok.

(Hermis verkia. Šuo eina tolyn. Hermis atsistoja, tampo grandinę. Po to tampo dar, dar, dar, dar...)

2 dalis

Scena 1

Gili duobė. Duobėje dėsi dviese Avis Hermis ir bulius Seržas. Ant Hermio kaklo antkaklis su gabalu grandinės.

Hermis ...o po to jis prisegė man grandinę. Ištįsą mėnesį aš buvau jo vergijoje. Kokios mintys, kokios svajonės klaidžiojo mano smegenyse. Kiek daug man norėjosi ir kiek mažai iš viso to gali būti įgyvendinta.

Seržas – tau reikia ieškoti Dilgėlių dievo.

Hermis - Dilgėlių dievo?

Seržas – Taip. Šalia Dilgėlių dievo dilgėlės skleidžia didelius baltus žiedus. Tas, kas jų ras, gali paprašyti visko, ko užsimanęs ir Dilgėlių dievas išpildys visus pageidavimus.

Hermis – žydinčios dilgėlės?

Seržas – taip.

Hermis – pasakos..

Seržas – gali būti... Kiek aš suprantu, grandinę tu nutraukei.

Hermis - taip. Nelaimėi prie šio tirono-šuns ir už bausmę, kad sugadinau grandinę, jis įmetė mane čia, į šią duobę. Kaip bebūtų nuostabu, bet ši bausmė man pasirodė ne tokia ir baisi, juk duobėje aš pasirodžiau esąs puikioje kompanijoje.

Seržas – o aš tavo vietoje nusistebėčiau, jei duobėje nebūčiau radęs geros kompanijos.

Hermis – kodėl gi?

Seržas – todėl, kad sėdėti savanoriškai duobėje gali tik filosofas, o filosofas – tai visada gera kompanija.

Hermis – puki mintis!

Seržas – jeigu sėdi duobėje ir galvoji – visada prisigalvosi ką nors didingo.

Hermis – ir kiek gi tu čia sėdi?

Seržas – o, seniai čia sėdžiu.

Hermis – tai kodėl gi tau iš čia neišlipus?

Seržas – į duobę kaip žinoma nėra jokios prasmės kristi, jei ruošiesi čia pat lipti lauk.

Hermis – kalbant paprasčiau, pats tu iš čia išlipti negali. Tiek čia sėdėjai – galėjai kažką sugalvoti.

Seržas – o ne, aš pilnai buvau užsiėmęs mintimis, kuo užsiimsiu, kai išlipsiu lauk iš čia.

Hermis – bet kokio to prasmė, kaip tas gali padėti tau išlipti?

Seržas – niekaip, bet užtai aš maloniai praleisiu laiką, laukdamas, kol tą už mane sugalvos kas nors kitas.

Hermis – tavo filosofija atvedė tave į duobę.

Seržas – tu klysti. Bet tau tas atleistina, juk tu dar labai jaunas. Į duobę mane atvedė ne mano filosofija, o žiaurus likimas. Sunkūs išbandymai tekę mano daliai, privedė mane prie to, kad aš sėdžiu duobėje nuolankiai laukdamas savo lemties. Ir jei tu leisi, aš papasakosiu savo nelinksmų nuotykių istoriją. Pažiūrėk į mano galvą, į mano ragus. Apie juos pirmiausia ir bus mano pasakojimas. Šie ragai ir kalti dėl to, kad mane persekioja nesėkmės bei praradimai. Kaip matai aš pats paprasčiausias bulius, paprasčiausias visu kuo, išskyrus mano ragus – jie pritinka labiau elniui,

nei buliui.

Kaip tau jau žinoma, mano vardas Seržas. Nemažai žymių ir išmintingų bulių nešiojo šį vardą ir aš galiu drąsiai pasakyti, kad nė karto jo nesuteršiau kvailybės ar nežinios dėme. Tačiau, kai aš gimiau, mano tėvai buvo labai susirūpinę tuo, kad neteisinga ragų forma gali turėti fatalinę įtaką mano smegenų išsivystymui. Pasakysiu iškart: jų nuogaštavimai buvo nepamatuoti. Aš augau kaip komunikabilus ir ne pagal metus protingas bulius. Mano nedidelis trūkumas žadino visuomenės interesą mano asmeniui, o be viso to mano ragai buvo neįtikėtinais lankstūs ir dar būdamas visai jaunas aš jau galėjau parašyti savo vardą laikydamas plunksną ragais. Man pranašavo puikią ateitį, bet sunki lemtis užgriuvo ant mano galvos. Mano ragai pasirodė išimtinai ydingi savo esme. Bet kokia protinė įtampa vedė prie to, kad ragiukai, prieš mano valią, susisukdavo į špygutes. Štai taip – žiūrėk.

Ši mąstymo ypatybė padėjo kryžių mano sėkmingai ateičiai. Visuomenė nuo manęs nusisuko, nes įžeidi gesto prasmė būdavo įtvirtinama išimtinai bjauria forma. Aš padariau prielaidą, kad tai vyksta dėl mano proto netobulumo, kuris negali susitvarkyti su vidutiniško sudėtingumo užduotimi ir todėl su dideliu užsispyrimu aš ėmiausi savo proto tobulinimo. Išsilavinimą aš užbaigiau savarankiškai ir prisipažinsiu – pasiekiau neblogų rezultatų. Bet čia mane pavijo nauja bėda. Bet koks reikalas atrodantis labai sudėtingu eiliniam buliui, man nesudarė jokių sunkumų ir mano ragiukai likdavo ramybės būsenoje, bet štai bėda, po kažkurio laiko aš imdavau nuobodžiauti ir mano protas nukeliaudavo į kalnų aukštumas, kas čia pat būdavo pavaizduojama raguose. Ir taip mano galva nerado sau pritaikymo dėl blogos mano ragų reputacijos. Nežiūrint į visas titaniškas pastangas, kurias padėjau – aš taip ir neradau šiame gyvenime sau vietos. Pjudymas išdžiovino mano dvasią. Ir kartą, neišlaikęs viso to aš palikau tėvynę.

Nuo to meto mano valios jau nebeužteko tam, kad bent sustoti arba pasukti į šoną. Ir aš ėjau visą laiką tik tiesiai, kol neįgriuvau į šią duobę. Pabaigai pasakysiu: kiekvienas, kuris parodo per didelį veržlumą moksle, lygiai, kaip ir jo trūkumą, tegu saugo atmintyje mano gyvenimo tragediją.

Hermis – tu papasakojai įdomiai istoriją Seržai. Su manimi atsitiko beveik tas pat. Mane išvijo iš bandos, bet aš nesiruošiu sėdėti ir laukti pakeleivingo vėjo. Ir jei man išpuolė pakliūti į duobę, aš bent jau pabandyčiau iš jos išlipti.

Seržas – aš jaučiu jaunystės ugnį tavo balse. Tačiau įgyvendindamas savo ketinimus būk atsargus, neik į tą kampa, nes ten tavęs laukia iš tiesų kenksmingas bei pavojingas pažinimas.

Hermis – kas ten?

Seržas – ten kaulai.

Hermis – aš visgi pažiūrėsiu iš arčiau. Kokie neįprasti. Aš niekada nemačiau tokių kaulų. Tai ne avių.

Seržas – ir ne bulių. Ir ne šuns.

Hermis – tai kieno gi?

Seržas – nė vienas iš tau žinomų gyvūnų neturi tokių kaulų.

Hermis – tai kieno gi jie?

Seržas – tai žmogaus kaulai.

Hermis – negali būti! Žmonės nemirtingi!

Seržas - abejotina. Nemirtingieji nepalieka savo kaulų pūti duobėse..

Hermis – mumns visada sakė mokykloje: nemirtingas žmogus ir nemirtingi jo darbai.

Seržas - mirtingas, mirtingas. Nemirtingais galima laikyti dvasinius žmonijos pasiekimus, kalbant kitaip – kultūrą. Aš nuoširdus jos gerbėjas, bet jos nešiotojų išliko labai mažai... O juk man pasisekė. Aš išsprendžiau vieną iš didžiausių šiandienos mįslių – žmonės pasirodo išmirė... Žmogus mirė. Skamba?

Hermis – eime iš čia! Eime greičiau! Eime gi!

(Hermis puola ant duobės sienos, rausia žemę ir medžio šaknis. Bulius stovi šalia. Hermis kyba vis aukščiau ir aukščiau, krenta.)

Seržas – vienok tu išsigandai. Aš perspėjau, nevertėjo lįst į tą kampa.

Hermis – aš matau kažkokią landą.

Seržas – tai kelias po žemėmis. Jei tu tenai įlįsi tai būtinai pasiklysi ir tavo dvasia iki paskutiniojo teismo klaidžios po urvus bei landas dejuodama ir vaitodama.

Hermis – bet kur, kad tik toliau nuo čia.

(Lenda į kažkokį urvą duobės sienoje.)

Scena 2

Kažkur giliai po žeme.

Hermis ir Seržas eina senu betoniniu takeliu. Kažkada čia buvo pramogų parkas: aplink susmege nuo senumo paviljonai, apverstas vežimėlis su užrašu „Ledai“, persikreipęs „velnio ratas“ pakibęs virš parko.

Hermis ir Seržas prieina nedidelę karuselę. Kažkada ji buvo išpiešta ryškiais dažais. Dažai apsilupo, visur rūdys. Rudomis ir žalsvos spalvos akimis nuo karuselės žiūri mediniai arkliukai. Mažas senas ponis suka karuselę, įsikibęs į metalinį svertą. Jis - vienintelė detalė, kuri atrodo kaip nauja.

Karuselė sukasi labai lėtai, girgžda.

Hermis – laba arkly.

Ponis (nesustoja sukti karuselės) Jūs norite pasisukti karuselėje? Aš beveik nematau. Kiek jūsų? Eikite pas kasininką ir nusipirkite bilietus. Kolektyvinėms paraiškoms nuolaida. Taip pat nuolaida priklauso vaikams iki dvylikos metų ir pensininkams.

Hermis – mes neturime pinigų.

Ponis – asmeniniais klausimais kreiptis darbo dienos pabaigoje. Karuselė dirba nuo devynių iki aštuonioliktos valandos. Pertrauka nuo tryliktos iki keturioliktos.

Seržas – bet jau senokai po aštuonioliktos.

Ponis – ką tu pasakei?

Seržas – na taip, jau naktis.

Ponis – tu turi laikrodį vaike?

Seržas – ne, bet turiu puikia išlavintą laiko pojūtį. Be to visai neseniai aš mačiau dangų ir buvo jau visai tamsu.

Ponis – ačiū vaike, aš tavimi tikiu.

(Ponis paleidžia svertą, nusileidžia ant žemės.)

Aš neturiu laikrodžio. Ir štai jau daug metų aš baigiu darbą, kai jėgos visiškai mane palieka ir aš negaliu išsilaikyti ant kojų nuo išsekimo.

Hermis – bet kam? Dėl ko jūs taip vargstate. Nejaugi jūs toks ištikimas žmonėms, kad iki šiol vykdote pareigas, kurias jie jums užkrovė?

Ponis – Ką čia tie žmonės.. Aš jaučiu jiems pagarbą, tačiau tai nepriverstų manęs dirbti taip ilgai...

Jūs vaikinai supratote kur randatės? Tai Parkas. Kažkada žmonės vaikščiojo po jo takelius, kaupė jėgas naujų aukštumų užkariavimams. Ši vieta turi didelę kultūrinę reikšmę. Mano karuselė – tai paskutinis veikiantis parke atrakcionas. Tai atrodo juokingu dalyku, bet sukti karuselę yra tam tikras menas.

(Ponis juokiasi.)

Hermis – kokia kvailystė.

Ponis – tačiau reikalas ne tik tame. Prie karuselės pritvirtinta pompa, kurią sukdamas aš apsaugau šį parką nuo užtvindymo. Tokiu būdu mano menas naudingas ir iš praktinės pusės – jis pompuoja vandenį. Aš matau, kad tu nesupranti manęs jaunoji Avie? Ką gi, tame nieko naujo.

Seržas – aš atrodau suprantu...

Ponis (juokiasi) Taip, gali būti. Aš girdžiu, kaip virpa tavo balsas. Galbūt tu kažką ir jauti. Aš nematau tavęs, prieik arčiau.

Seržas – kaip tas turėtų būti šaunu sukti šią karuselę, jausti save kažko didžio nešiotuju..

Ponis – taip, taip. Visumoje tu teisus, bet tik ne nešiotuju, o stumdytoju.

Hermis – siaubingai girgžda

Ponis – taip, viskas griūna, yra, viskas virsta dulkėmis. Net karuselės žūsta po laiko našta.
Hermis – tada ją reikėtų sutepti. Einu paieškosi tepalo. (Nueina)
Ponis – och jau šitie pragmatikai...
Seržas – štai ten visa užtvara nuvirto. Mes dabar per ją praėjome.
Ponis – svarbiausia, kad karuselė dirbtų..
Seržas – jei ji kažkada sulūžtų – tai bus neteisinga.
Ponis – koks nuoširdus jautukas. Tu juk atrodo jautukas? Tik tavo ragai kažkokie keisti. Man rodosi jie pas tave juda.
Seržas – nesirodo. Mano ragai labai lankstūs ir aš mokus su jais išlankstyti špygą.

(rodo špygą)

Ponis - įdomu. Niekada anksčiau nemačiau nieko panašaus.
Seržas – taip, taip... Sakykite, o kodėl parkas po žeme?
Ponis – Na tai paprasta. Juk tai požeminis parkas.
Hermis – aš radau tepalo Visą baką. Galima viską apipilti nuo viršaus iki apačios.
(Užsilipa ant karuselės, pila tepalą ant jos mechanizmo.)
Hermis – sukite! Sukite ją kas nors.
(Seržas griebiasi sverto ir pradeda sukuti. Karuselė sukasi vis lengviau ir lengviau, girgždesys nutyla.)
Hermis – štai ir baigta! Kaip nauja! Dar apie dvidešimt metų veiks, duodu garantiją.
Ponis Neišgyvensiu tiek. Bet tas ir gerai. Ką gi aš daryčiau jei ji sulūžtų dabar?.
Hermis – mes padėjome jums tuo, kuo galėjome. Dabar jūs padarykite mums paslaugą, pasakykite kaip iš čia patekti į žemės paviršių?
Ponis – aš seniai niekur neišeidinėjau. Prisipažinsiu – neatsimenu. Ten atrodo yra kažkoks tunelis. Bet aš nežinau kur jis veda, gali būti, kad į paviršių.
Hermis – Galbūt pernaktvokime čia? Jau naktis, o aš įpratęs naktį miegoti.
Seržas – taip, taip. Aš irgi.
(Seržas stovi ir žiūri į besisukančią iš inercijos karuselę. Senas Ponis atrodo prisnūdo.)

Scena 3

Hermis niuksu žadina miegantį Seržą.
Seržas – taip, taip... jau einu.
Hermis – kur tu jau čia eini... Kelkis...Kelkis sakau...Girdi? Ponis jau sustingo.
Seržas - ką?
Hermis – ką, ką. Mirė, pakratė kanopas.
Seržas – kaip tai nutiko?
Hermis – iš kur aš žinau. Nuo senatvės greičiausiai. Aš atsikėliau, o jis jau viskas.. atšalęs.
Seržas - vargšas.
Hermis – ką darysime dabar?
Seržas – reikia jį palaidoti.
Hermis - kur tu jį čia palaidosi?.
Seržas - taip, visur akmuo...
Hermis – pala, prigalvojau! Eime, padėsi man.
(Seržas ir Hermis eina atgal takeliu kuriuo atėjo, sustoja prie vežimėlio „Ledai“.)
Hermis – štai, tempk.
Seržas - ką?
Hermis – vežimėlį. Imkis.
(Seržas ir Hermis tempia vežimėlį prie karuselės.)
Seržas – ką tu nori daryti?
Hermis – reikia gi jį palaidoti, tu pats sakei. Mes palaidosime jį šiame vežimėlyje. Aš manau jam patiktų. Štai taip... Dabar apversk.

(Seržas apverčia vežimėlį ant šono, Hermis atmeta dangtį.)
 Temk jį... aš už galvos, tu už kojų... Viens... dar stumtelk... (Hermis pastumia giliau į vežimėlį styrančią Ponio koją.) Štai taip...(Užtrenkia dangtį.) Dabar apversk.
 (Seržas apverčia.)
 Hermis - gerai.
 Seržas – tu tikrai manai, kad jam patiktų?
 Hermis – nežinau, mes juk neišnešėme jo iš parko. Aš manau jam tas svarbiausia.
 Seržas – dabar reikia padaryti pomirtinį užrašą.
 Hermis – aš vakar mačiau pieštuką. Tuoju... Tu žinai ką rašyti?
 Seržas – aš žinau kas įprastai rašoma ant bulių antkapių.
 Hermis – čia ne bulius.
 Seržas - taip.
 Hermis – taip ir užrašysime..
 (Po užrašu „Ledai“ Hermis rašo „Ponis“.)
 Seržas – ilsėkis ramybėje gerasis Poni.
 Hermis – ištempkime jį iš čia.
 (Jie stumia vežimėlį iki artimiausių griuvėsiu ir ten palieka)
 Hermis – ką dabar daryti?
 Seržas – mes atlikome savo pareigą, dabar galime eiti toliau.
 Hermis – ne, palauk. Tu atsimeni ką jis kalbėjo?
 Seržas - Taip. Ši vieta turi didelę kultūrinę vertę.
 Hermis – o dar jis sakė, kad jei karuselė nedirbs, tai šią olą užtvindys vanduo.
 Seržas – ir ką?
 Hermis – o tą, kad jei mes nespėsime iš čia išsinešdinti, kol čia atsiras vanduo – mes paskėsime.
 Seržas – ką gi daryti?
 Hermis – sukti karuselę.
 Seržas – o kas ją suks?
 Hermis - vakar man pasirodė, kad karuselė tau patiko.
 Seržas – taip. Labai.
 Hermis – tai kodėl tau nepasilikus čia ir nepratęsus gerojo Ponio darbo?
 Seržas – aš nežinau.
 Hermis – tu juk ieškojai savo paskirties? Štai ji. Tu būsi kultūros darbuotoju. Ar ne to ieškojai?
 Seržas – O, taip!
 Hermis – tai kame gi reikalas?! Pasilik!
 Seržas – aš nepasakojau tau.. aš bijau tamsos. Štai jei tu liktum su manimi čia, aš džiaugčiausi.
 Hermis – ką gi.. gali būti.. Taip, aš pasiliksiu.
 (Seržas džiaugsmingai užgula svirtį. Karuselė sukasi vis greičiau ir greičiau.)
 Hermis – tu patenkintas?
 Seržas – o, taip! Atrodo, kad tai iš tiesų reikalas, apie kurį aš svajoju! Kur tu eini Hermi?
 Hermis – Nebijok, aš netoli, tuojau grįšiu.
 Seržas – sugrįžk greičiau, pasuksime drauge.
 Hermis – žinoma, Seržai. Aš greitai. Tuoju grįšiu, tuojau.
 (Hermis traukiasi į tamsą. Karuselė sukasi vis greičiau.)

3 Dalis

Scena 1

Hermis eina šalia voro Žaibo, iš paskos velkasi Tarakonas. Jie sustoja didžiojoje salėje.
 Kibirkštis – ir taip, kur jūs radote šį nenaudėlį?
 Hermis – jūs apie tarakoną? Negaliu pasakyti tiksliai. Tokiame pat tunelyje. Dejavo, verkė, daužė save koja į krūtinę. Aš sunerimau, pamaniau, kad galbūt jis serga... Na jūs suprantate? Psichiškai.
 Kibirkštis – greičiausiai jis paprasčiausiai pabėgo, nenorėjo dirbti.
 Hermis – jūs žinote Žaibe, jo kalbėsena labai keista, bet rodos jis sako, kad jį išvijo jo paties

gentainiai.

Kibirkštis - tikrai? Įdomu. Ei tu, eikš čionai. Kodėl tu pabėgai?

Tarakonas – tarakonas nepabėgo!

Kibirkštis – tu meluoji, sakyk tiesą.

Tarakonas (griebiasi už galvos, muša save pėda į krūtinę) Oij bėda, bėda!.. Valgis nėra, darbas nėra, namas nėra! Išvijo vargšas Tarakonas! Niekam nereikalingas!

Hermis – kas nereikalingas?

Tarakonas - tarakonas niekam nereikalingas! Namai nėra, ēsti nėra! Eik sako, pas mus tau ēsti nėra!

Hermis – aš nieko nesuprantu.

Kibirkštis – jis sako, kad jį išvijo. O kas tave išvijo?

Tarakonas – savi išvijo. Savas, kitas tarakonas!

Kibirkštis – tu turbūt blogai dirbai?

Tarakonas - tarakonas gerai dirbo, bet ēsti mažai buvo. ēsti pavogē, tarakoną niuksą į kuprą.

Kibirkštis – jis sako, kad gerai dirbo, bet jam neteko maisto ir jį išvijo. Žiūrėk man, aš viską patikrinsiu, ir jei tu man sumelavai, tai būk tikras – tu pasigailėsi. Dabar eik ir dirbk.

(Tarakonas nueina)

Hermis – vargšas, jo tokia nelaiminga išvaizda.

Kibirkštis – su jais reikia griežtai, nes darosi įžūlūs.

Hermis – jūs suprantate kas atsitiko??

Kibirkštis – ne visai. Aš neblogai susigaudau tarakonų psichologijoje. Pas juos pakankamai primityvus mąstymas. Jei maisto trūksta, reiškia tas, kuriam maisto neliko – nereikalingas. Reiškia jį reikai išvyti.

Hermis – pagal mane viskas aišku.

Kibirkštis – neaišku kur dėjosi ēdalas. Tarakonai nevagia vieni pas kitus ir nepersiēda. ēdalo dingimas atsitinka ne pirmą kartą, bet anksčiau man kažkaip pavykdavo papildyti trūkumą. Bijau, kad ši istorija prašosi rimto tyrimo.

Hermis – jei norite, Kibirkštis, pagal savo išgales pasistengčiau jums padėti.

Kibirkštis – labai tuo dėiaugčiausi. Ši problema reikalauja šviežio žvilgsnio. Aš jau visiškai praradau viltį susitvarkyti su tuo nematomu vagimi.

Hermis – aš suprantama tikiuosi ir jūsų pagalbos.

Kibirkštis – žinoma. Aš ir tarakonu armija jūsų paslaugoms. Eikim į valgyklą, ten ir pašnekėsime.

Scena 2

Valgykla. Ilgi suolai ir stalai. Kampe kabo varpas.

Hermis – atleiskite, bet man reikėtų patikslinti...Aš ne visiškai susigaudžiau... Iš principo jūs mergaitė?

Kibirkštis – iš principo mergaitė, o iš esmės - voras. Jūs ką anksčiau nematėte vorų?

Hermis – mačiau, bet taip arti bendrauti neteko. Prie to paties, pas jus truputį ne visiškai tipiška vorams išvaizda.

Kibirkštis – aš suprantu apie ką jūs. Bet ir man ne taip jau dažnai teko matyti tokias jaunas avis su grandine ant kaklo.

Hermis – taip, atleiskite.

Kibirkštis – nieko tokio. Kad paaiškinti jums mano neįprastą išvaizdą, turėčiau jums papasakoti apie retos ir garbingos vorų-laikrodininkų giminės kilmę, kuriai turiu garbę priklausyti. Vorų-laikrodininkų atsiradimo pasaulyje istorija, kaip beje ir daugelio kitų garbingų giminių, ganėtinai negraži... Papasakosiu, nėra prasmės gėdytis savo šaknų. Jūs norite?

Hermis – taip, taip. Žinoma..

Kibirkštis – mūsų giminės pradžia padėjo netikėta žmogaus, laikrodžių meistro ir mano pro, pro, pro, pro, prosenelės, vorienės Gertrūdos netyčinė sąjunga. Atsitiko taip, kad kartą laikrodžių meistras ilsėjosi gamtoje. Užmigo. Sapnuodamas ir kankinamas vienvėsi išliejo ant žemės savo sėklą, o mano pra, pra, pra, pra, pramotė Gertrūda netyčia į tai įlipo. Vėliau atvestai vada skyrėsi nuo įprastų vorų kryžiuočių tik tuo, kad ant pilvo turėjo ne kryžių, o mažą ciferblatą. Tokį patį kaip

pas mane Ši istorija palieka neatsakytais daugelį klausimų, bet kiti man nežinomi. Laikrodžio markės garbei mane pavadino Kibirškštimi. Mano laikrodis visada rodo tikslų laiką.. Kas mano darbe labai svarbu.

Hermis – kuo jūs čia užsiimate?

Kibirškštis - visais klausimais susijusiais su produktais. Į mano pareigas įeina dar viena smulkmena. Duoti tam tikru metu signalą pietums. Suprantate, Hermi, tarakonai puikūs darbuotojai. Jie stengiasi, jie pritingi ir kruopštūs darbe, tačiau turi vieną trūkumą – be ėdesio dvesia. Jie darbuojasi su tokiu veržlumu, kad tiesiog pamiršta ėsti. Anksčiau, kai nebuvo kam reguliuoti maitinimosi režimo, jie šimtais žūdavo dėl neprivalgymo.

Hermis – ką jie daro?

Kibirškštis – o, tai įdomiausias momentas. Čia, giliai po žeme yra organizuotas vienas iš pačių geriausių mokslinių tyrimų centrų planetoje. Čia pastatyta pati geriausia šiuo momentu skaičiavimo mašina. Ji labai didelė. Net aš nežinau jos tikrųjų gabaritų ir įtariu, niekas nežino kaip ji veikia. Štai jau šešiasdešimt metų mašina užsiima išskaičiuodama skaičių „pi“ ir jau pasiekė šimtą dvidešimt aštuntą skaičių po kablelio. Mašina veikia garo pagalba ir todėl pas mus, skaičiavimo centre veikia keletas anglių šachtų. Mašinos aptarnavimas, deja, užima visą laisvą tarakonų kolonijos laiką.

Hermis – keista, kad pas jus tokia maža valgykla.

Kibirškštis – valgykla sudaryta iš dvylikos lygių ir kiekviename iš jų po du-tris šimtus tokių kambarių.

Hermis – kokia siaubinga čia smarvė.

Kibirškštis – turiu prisipažinti – pas mus, vorus uoslė labai silpnai išvystyta. Bet, laikas duoti signalą pietums.

(Kibirškštis – skambina varpu.)

Hermis – kur gi jūsų globotiniai, Kibirškštie?

Kibirškštis – palaukite... Štai girdite? Girdite? Tai jie. Prisispauskite prie sienos.

(į valgyklą įsiveržia tarakonai, daugelis lubomis ir sienomis.)

Kibirškštis – prie tų stalų kažkas ne taip.

Hermis – nesuprantu apie ką jūs. Jeigu aš nežinočiau, kad čia pietūs, tai pagalvočiau, kad čia karas.

Kibirškštis – och.. ne. Jie kaip ir visi mokslininkai visada elgiasi kažkiek neramiai. Bet prie tų stalų, žiūrėkite.. ten vyksta kažkas keisto.. Jie kažkuo nepatenkinti..

Taronai(Daužo šalmais per stalą) Duodi ėdesio! Duodi ėdesio! Duodi ėdesio!

Kibirškštis – štai ir iki streiko prisigyvenome. Prašau jūsų atleisti už šią negražią sceną. Bet, kaip aš matau dingo dienos ėdesio norma beveik dviems šimtams tarakonų – tai beveik trys kilogramai perlinių kruopų košės. Tokių stambių dingimų dar nebuvo. Dabar jūs suprantate koks didelis pavojus? Kolonijai gresia išsekimas.

Hermis – gal verta organizuoti pasalą?

Kibirškštis – galvokite, galvokite Hermi. Pasala tai pats pirmiausias dalykas kuris ateina į galvą.

Vagis nesirodo pasalų organizavimo vietose. Jis jaučia pasalas ir lengvai jas apeina. Be to, valgyklų skaičius suteikia nusikaltėliui nemažą pasirinkimą.

Hermis – bijau, kad ši užduotis ne mano jėgoms. Mano pažadai padėti buvo skuboti.

Kibirškštis – visgi pabandykite. Aš į jus dedu dideles viltis.

Hermis – nežinau, nežinau...

Kibirškštis – nors pavaikščiokite, pagalvokite. O man teks jus palikti. Būtina kažkaip padengti produktų trūkumą.

Hermis – gerai, aš pasistengsiu.

Kibirškštis - pasistenkite.

(Kibirškštis išeina. Hermis kurį laiką vaikšto po valgyklą, liūdnai tempdamas paskui save grandinę.)

Scena 3

Hermis ir Kibirškštis stovi prieš duris.

Kibirškštis – jūs įsitikinęs?

Hermis – taip, jo lizdas čia.

Kibirkštis – šturmo grupė - pirmyn.

(Tarakonų srautas kaip taranas išmuša duris ir įsibrauna į kambarį. Atrodo iš kambario pasigirsta rikšmas.)

Kibirkštis – sakykite, o kaip jūs susekėte šį kenkėją.

Hermis – ganėtinai paprastai. Aš atkreipiau dėmesį, kad jūs turite blogą uoslę ir padariau prielaidą, kad ieškoti kenkėjo pagal kvapą jūs nebandėte. Be to, man kilo įtarimas, kad būtent pagal kvapą vagis jautė jūsų pasalas. Ir toliau jau padariau prielaidą, kad bet koks kvapas nepriklausantis tarakonams bus mūsų kenkėjo kvapas. Mes avys nesame labai jau smarkios uostytojos, tačiau mano nosis padėjo man bent jau apibrėžti paieškų rajoną.

Kibirkštis – duris jūs nurodėte tiksliai.

Hermis – tai jau ne mano nuopelnas. Kenkėjas pats išėjo man priešais su gailesčio žodžiais ir net paglostė man galvą. Matyt jis pagalvojo, kad aš buvau jūsų belaisvių ir kažkaip ištrūkau.

Kibirkštis – jūsų netrikdo tai, kad teko jį išduoti? Juk kenkėjui tai pražūtis, o jis buvo geras jums.

Hermis – aš save pateisinu tuo, kad kenkėjas neturėjo teisės manęs gailėti ir šaipytis – tai stipriojo teisė. Jis mane įžeidė palaikęs save stipresniu.

Kibirkštis – ko gero jūs teisis.

Hermis – sakykite, jūs žinojote ką gaudote?

Kibirkštis – ne. Tiksliau aš nežinojau, bet spėjau. Kartą aš radau šepetį, kuriame buvo plaukai. Man papuldavo ir kiti specifiniai buities reikmenys, nagų nuograužos.

Hermis – na ką gi, atrodo aš padariau ką galėjau.

Kibirkštis – o, jūs mums labai daug padėjote. Mane labai sujaudino jūsų nuoširdus noras padėti mūsų reikalui. Žinokite – jūs dabar laukiamas svečias mūsų kolonijoje.

Hermis – tačiau, nežiūrint į jūsų svetingumą aš norėčiau jus palikti. Pasakykite, kaip galima būtų patekti į žemės paviršių.

Kibirkštis – mes labai giliai po žemėmis. Mes jau seniai nematome jokio reikalo ir neturime poreikio pakilti į paviršių. Aš nežinau nė vieno išėjimo. Tačiau netoliese yra kažkokie senoviniai statiniai. Galbūt ten rasite išėjimą... Ir dar, jūs prašėte surasti duomenis... Jus domino kažkokia mitinė būtybė, kuri gyvena dilgėlynuose... Pas mus kolonijoje apie tai nieko nežinoma. Prisiminė tik seną patarlę: apie tą, kuris užsiima beprasmiu darbu sakoma, kad jis gauda Dilgėlių dievą. Ko gero viskas.. Kam jums visa tai?

Hermis – aš mėgstu, žinote, visokias senovines pasakas.

(Tarakonai toliau lenda į kambarį, kur slėpėsi ir tragiškai žuvo nežinomas kenkėjas.)

4 Dalis

Scena 1

(Sargybos kambarėlyje šviesu. Verda elektrinis virduklis. Invalido vežimėlyje sėdi sparnuotoji Raketa.)

Raketa – galbūt jūs išgersite arbatos. Aš, žinote nors ir esu Raketa, tačiau arbatą geriu. Na taip kaip, gersite arbatą?

Hermis - gersiu.

Raketa – tai kas jūs toks?

Hermis – Hermis. Aš avis.

Raketa – jūs neįprasta avis. Aš pirmą kartą matai avį su grandine ant kaklo. Jūs turbūt pragyvenote nelengva gyvenimą.

Hermis – aš jums vėliau papasakosiu.

Raketa – aš turiu žinoti.. tarnybos reikalavimai... jūs čia vienas?

Hermis – vienas.

Raketa – iš viršaus?

Hermis – taip. Aš nukritau į šachtą. Išlipti iš ten man nepavyko, ir kad rasti išėjimą aš leidausi vis giliau, kol nepapuočiau pas jus.

Raketa – ir kaip ten viršuje? Vyksta karas?

Hermis – ne..

Raketa – keista..

Hermis – žmonės baigėsi..

Raketa – aš visada žinojau, kad taip ir bus. Tiesa, tiesa. Jūs taip kalbate su manimi, turbūt įsižeidėte ant manęs? Aš į jus ginklą nukreipiau, apieškojau, protokolai, bateliu grasinau.. jūs dėl to, taip?

Hermis – aš gi suprantu, jūs tarnyboje.

Raketa – jūs gerkite arbatą. O aš atvirai pasakius, pradžioje net apsidžiaugiau... Girdžiu žingsniai.. Dar pagalvojau: gal prisiminė mus generaliniame štabe. Gal įsakymas.. į priešakines. Žinotumėt kaip aš to laukiu... O čia jūs, kažkoks niekas su grandine ant kaklo... aš ir pasikarščiau. Bet jūs pats pasvarstykite: uždaras objektas ir pirmą kartą per trisdešimt metų pažeidėjas.

Hermis – papasakokite apie save, aš juk net nežinau, gyvūnas jūs ar koks medis.

Raketa – aš sparnuotoji raketa. Gal jūs bent girdėjote ką nors apie tokias kaip aš? Galbūt skaitėte?

Hermis – ne, neteko. Aš skaityti mokiausi iš laikraščių, o ne iš knygų.

Raketa – supratau, apie mus visi seniai pamiršo. Kaip apmaudu...kažkada tokios kaip aš lėmėme pasaulio likimą. Jūs minėjote, kad žmonės išmirė. Reiškia man laukti iškvietimo nėra jokios prasmės. Aš žinojau, kad taip bus.

Hermis – aš jus nuliūdinau.

Raketa – taip, taip. Jūs pasakėte, kad žmonių nebėra. Tai reiškia, kad aš jau niekada neiškeliausiu į mūšį. O reiškia aš pasiliksiu po žemėmis amžinai... Jūs sau negalite net įsivaizduoti ką man reiškia dangus. Aš ne naikintuvas, juk man dangus šimtus kartų brangesnis, todėl, kad pakilti galiu tik vienintelį kartą...Ką turi raketa? Skrydį, tikslą, sprogimą ir viskas – žygdarbis, kaip gyvenimo prasmė. O aš net to neturiu. Gyvenimo likutį aš praleisiu čia. Ar verta tai to? Aš daugiau nebeturiu jokios vilties iš čia ištrūkti. Beje.. aš jos ir neturėjau. Mane nurašė likus dviems metams iki ketvirtojo pasaulinio. Ką padarysi, išstūmė naujesnės modifikacijos. Bukasnakės, pusiau sviediniai su mikroskopinėmis smegenimis ir lazerinio nusitaikymo sistema. O mus... ką į metalo laužą, o ką tiesiog sandėlyje palaidojo. Mane čionai. Nuėmė galvutę ir pastatė saugoti teritoriją. Gerai dar, kad ne kiemsargiu.... Anksčiau manyje buvo jėga ...o dabar aš menkysta, ne pavojingesnė už sprogmenų paketą. Saugau kažkokios gynybos kontoros brokuotą produkciją.

Hermis – jūs nenusiminkite.

Raketa – na ką tu suprantai! Aš miegoti bijau – man visą laiką dangus sapnuojasi! Aš prabundu ir verkiu!... Atleiskite man... gerkite arbatą.

Hermis – o kas ten pas jus šviečiasi?

Raketa - kur?

Hermis – štai ten, tamsoje mirksi.

Raketa – ji ir yra.

Hermis - kas?

Raketa - produkcija. Terminatorius. Brokuotas, tiesa.. Vis aplink praeinamąją slankioja, ramybės neduoda. Ei tu, užėik vidun, pastebėjome mes tave. .

Terminatorius – pastebėtum tu mane. Tau reikėtų ant galvos nukrist, kad tu pastebėtum.

Raketa – matai, svečių pas mus yra.

Terminatorius – matau, avis kiek suprantu?

Hermis - avis.

Raketa - jį Hermiu vadina, jis geras. Teisybė.

Terminatorius – aiškus reikalas, kad geras. Kas gi daugiau išskyrus gerą vyruką tavo stenėjimų klausytų? Neatsibodo ji tau Hermi? Tylėk, tylėk geriau. Ji pas mus greit įsižeidžianti. Tu Hermi arbatos atsigėrei? Eime, tada aš tau teritoriją aprodysiu, taip sakant mūsų gyvenamąsias vietas. Tu pas mus ilgam užstrigsi.

Hermis – kodėl ilgam? Aš nenoriu ilgam.

Terminatorius – o kas gi nori.

Raketa – iš čia, jei kelio nežinai neišeisi. Po žeme šimtus kilometrų tunelių prirausta. Bet tu neliūdėk, maisto pas mus daug.

Terminatorius – na viskas. Eime jau.

Raketa – eikite kol kas be manęs. Aš čia pasėdėsiu.
(Hermis ir Terminatorius išeina iš sargybos kambarėlio.)

Scena 2

Terminatorius – na štai, vėl verkti pradės... Ji gera, tik akys šlapioje vietoje. Aš dar režimą piktybiškai pažeidinėju – pyksta ji. Gerai, papasakok nors, kas ten viršuje dedasi. Vyksta karas?

Hermis – baigėsi karas

Terminatorius – na ir... Kas ką?

Hermis - nežinau. Papasakoti nėra kam.

Terminatorius -aišku. Jei nori papasakosiu kur tave velniai užnešė...

Hermis – nieko nesuprantu.

Terminatorius - ko?

Hermis – tu net nenustebai. Ji nors nusiminė. Kodėl tu ramus? Tu ką, nesupranti? Žmonių pasaulyje nebeliko.

Terminatorius – aš mašina. Manęs neišmokė nerimauti. Na ir kas, kad žmonių nėra. Man asmeniškai tai nieko nekeičia Gyvensiu kaip gyvenau. Ir tu nesirūpink eilinį kartą. Iš čia neįmanoma išeiti. Tu taip pat pragyvensi čia visą likusį gyvenimą. Su mumis, tamsoje. Tai neišvengiama.

Hermis – aš pasistengsiu iš čia ištrūkti. Aš atėjau čia todėl, kad ieškojau išėjimo. Jei jo čia nėra, aš ieškosiu jo kitur.

(Eina tylomis. Išeina į didelę salę. Jos lubų tamsoje nematyti.)

Terminatorius – štai čia mes gyvename. Kažkada čia buvo požeminis aerodromas. Ten, virš mūsų šachta pertverta užtvara. Užtvara prasiskirdavo ir technika būdavo pakeliama keltuvais. Ten tu gali pamatyti keltuvo nuolaužas.

Hermis – ji stora?

Terminatorius - užtvara? Pakankamai. Tikiesi ištrūkti per viršų? Nepavyks. Ten reikėtų rimtai viską sprogdinti... Gerai, eime, aš tave su kai kuo supažindinsiu...(švilpia) Išeikite, savi...

(Tamsoje atsiranda baltos figūros. Jos eina link Terminatoriaus ir Hermio)

Terminatorius – pažiūrėk į jas. Supratai, ką?

Hermis – čia kas, statulos?

Terminatorius – na taip, statulos. Sveiki vaikinai.

(Statulos linksi, šypsosi, atsako energinga gestikuliacija)

Hermis – aš esu girdėjęs apie jas. Bet nežinojau, kad jos gyvos.

Terminatorius – taip, jos gyvesnės už mane. Jie viską girdi, bet kalbėti gali tik rankomis. Matai?

Šaunu ką? Tu jiems patinki. Jie klausia, kodėl pas tave ant kaklo grandinė. Teks papasakoti.

Hermis – žinoma papasakosiu, vėliau....

Terminatorius – laiko turime daug. Štai moteris su irklu. Čia Heraklis. O čia Puškinas. Šis apskritai nesako kas jis toks. Eik, kuo tu vardu? (Juokiasi) Konspiracija. (Statulos irgi be garso juokiasi) Čia dar berniukas toks juokingas yra, Zigmundas, jis anksčiau fontanu dirbo... Zigmundai, sveikas! Čia jų daug. Tu su visais susipažinsi. Gera publika, nežinau ką aš be jų daryčiau... Ei, o jis vardu

Hermis.

Hermis – Iš kur jie čia?

Terminatorius – jie nežino. Juos staiga suvežė į vieną sandėlį, vėliau dar pervežinėjo kelis kartus, galiausiai paliko čia. Tiesiog dėžutėse ir numetė. Matai kaip su jais buvo elgiamasi.? Štai pas tą kojį nuskilo, o pas šį ranka. Aš juos pats iš dėžių ištraukiau. Visą laiką galvoju, kaip man pasisekė, kad aš į šį sandėlį papuoliau. Mane čionai juk per klaidą atsiuntė. Brokuotus Terminatorius kažkur visai kitoje vietoje laiko.

Hermis – o už ką tave į sandėlį?

Terminatorius – šlubas aš, šlubutėlis. Nuo vaikystės. Karštame ceche kažką gudravo, aš net nežinau, kažką naujo su manimi bandė.. Trumpiau sakant.. iš konvejerio išėjau, o viena koja beveik neveikia. Man į pasą antspaudo: taisymui netinka. Vaikystė šiaip sau. Sveiki Terminatoriai kaip

taisyklė kartu žaisti nepriimdavo. O man nors futbolą, vartuose pastovėt., o jie sako – ne, kam mums šlubas vartininkas... Mažas, šlubas Terminatorius. Visą laiką vienas. Ir toks pyktis..reaktorius šlubuot pradėjo, per savaitę bakelis aušinimo skysčio iš radiatoriaus išgaruodavo. Vėliau karas, į priešakines linijas manęs neėmė, kaip netinkančio rikiuotei, bet jei būtų paėmę, garbės žodis, grynomis rankomis prieš tankus būčiau ėjęs... Piktas aš tada buvau...Supakavo mane, norėjo pasiūsti į tiekimo kuopa, bet kažkas lydraštyje ne taip buvo. Iš dėžės išlindau – nieko nėra. Pradėjau kažkaip čia tvarkytis, juos štai radau. Ar patikėsi.. dvasia su jais atšilo. Tu žiūrėk, nesugalvok manęs gailėti. Man juk toks gyvenimas džiaugsmas. Štai Raketos, taip, jos gaila. Jautri ji, bet vis tiek, kaip vis pati sau... Pas ją savi skauduliai, sprogstamosios galvutės, skrydžiai.

Hermis – ji pasakojo.

Terminatorius – Na taip, žinau. Dangus, sakė, sapnuojasi. Kalbėjo, kad skristi norisi... Netikiu aš tuo. Pagal mane visa tai bravūra. Ji jau tiek metų po žeme, jai vis vienas ir tas pats. Nebūna taip. Tu žinoma gali pasakyti, kad gyvenimas jos nepalaužė. O aš tau taip pasakysiu: palūžta iš tiesų vienetai, tiesiog kalba apie tai daug. Ne visi palūžta, tačiau visi nudyta. Ką bedaryk, tačiau stojus akis į akį prieš gyvenimą, tavo požiūris iš aukšto silpsta.. Todėl nepasitikiu aš besijauninančiais seniais. **Vienintelis senio išsigelbėjimas nuo beviltiškumo – silpnaprotystė.** Ir pagrindinė mūsų Raketos bėda tame, kad ji iki šiol yra aiškaus proto. O man, tu juk supranti, viso to nereikia. Nei karų, nei skrydžių. Man ir taip gerai. Noriu tik ramybės.

Raketa – (Negirdimai atriečia invalido vežimėlyje) – štai pasirodo ką tu apie mane galvoji..

Terminatorius – nepyk, gerai..

Raketa – žinoma, aš juk žinau tavi šlubą opą.

Terminatorius – na taip.

Raketa – išgerkime dar arbatos.

Terminatorius – dabar pramoginė programa. Hermi, mūsų geri draugai – statulos sako, kad tu esi mūsų svečias ir jos tau šoks. Patikėk manimi – pažiūrėti verta. Žiūrėk, žiūrėk... Matai? Jokių bereikšmių judesių. Kiekvienas judesys turi prasmę. Iš esmės, tai ne šokis, o pasakojimas.

Raketa – oij, brangieji, leiskite ir mane. Raketa lekia ir sukasi vežimėlyje tarp statulų. Kai šokis pasibaigia, statulos sustoja ratu aplink Hermį)

Terminatorius – jos klausia ar tau patiko šokis.

Hermis – taip. Gaila, kad aš nesuprantu jūsų kalbos.

Terminatorius – tai pasakojimas apie didelius ir šviesius kultūros rūmus, kur visos statulos atsiduria po mirties. Labai gražu, bet liūdna. Jos myli saulę ir šviesą, ir visada šoka apie tai. Jūs juk mylite saulę? Jos sako, kad labai myli. Saulę, vėją, lietų.. netgi paukščius. (Statulos juokiasi) Nors visa tai jas ardo. Jos turbūt jau visos būtų suirusios, jei gyventų paviršiuje. Taip keista. Jos myli tai, kas atneša joms tik mirtį. Jos vėl klausia kodėl ant tavo kaklo grandinė. Ir dar, .. kodėl tu vienas vaikštai požemiais. Juk avys vaikšto bandomis.

Hermis – matyt aš ne paprasta, o heroiška avis.

Terminatorius – tu tikrai laikai save herojumi?

Hermis – ne. Bet tai geras pretekstas diskusijai apie heroizmą.

Scena 3

Terminatorius – jie klausia, koks ten viršuje dabar metų laikas.

Hermis – aš gi jau pasakojau..

Terminatorius – papasakok dar..

Hermis – ten vasara.

Terminatorius – ir šviečia saulė?

Hermis – taip.

Terminatorius – ir lyja lietus?

Hermis – taip. Lyja kai kada.....

Raketa – išgerkime arbatos.

Hermis - žinoma.

Raketa – aš pagalvojau dabar...

Terminatorius - ką?

Raketa – aš žinau ką reikia padaryti, kad jos vėl pamatytų šviesą.

Terminatorius – neerzink jų. Tu gi žinai- jos ilgisi. Išėiti iš čia nėra jokių galimybių.

Hermis – galimybė yra.

Terminatorius – kokia dar galimybė.

Raketa – aš gi Raketa. Aš galiu pramušti liuką.

Terminatorius Mes jau kalbėjome su tavimi apie tai. Be sprogstamosios galvutės tai beprotybė.

Hermis – o pagal mane ji ir be sprogstamosios galvutės pakankamai galinga. Juk tiesa?

Terminatorius – ne, netiesa!

Raketa – ne, Terminatoriau, palauk. Jis viską sako teisingai.

Terminatorius – ne, neteisingai! Tu gi žūsi.

Raketa – aš žūčiau ir su sprogstamąja galvute..

Terminatorius – su galvute tai nors turėtų kažkokią prasmę.

Raketa - Terminatoriau, nusiramink prašau. Aukoti save dėl kitų gerovės – tai normalu. Pasulyje pilna to pavyzdžių.

Terminatorius – tai štai kas stovi už šių kliedesių. Štai kur vedė šios kalbos apie pasiaukojimą ir didvyrišus žygdarbius. Nagi herojiškumo adepte sustabdyk šią beprotybę. Juk tai tu pradėjai.

Raketa Terminatoriau, neliesk jo.

Hermis Raketa, jūs juk sakėte, kad norite skristi...

Raketa – taip, tu teisus, Hermi. Terminatoriau, šis pokalbis neturi jokios prasmės. Aš jau seniai viską esu nusprendusi. Aš tik norėjau tau pasakyti apie tai.

Terminatorius – apsigalvok, Raketa. Tai juk baisiausia kvailystė, tu tiesiog subyrėsi.

Raketa – aš pabandyčiau.

Terminatorius – ko tu tyli Hermi, atkalbėk ją.

Raketa – tai geriau, nei dar dešimtį metų gadinti orą. Aš skrisiu.

Terminatorius – Ne..

Raketa - Taip. Maža to, aš skrisiu tiesiog dabar. Aš jau atlikau priešstartinį parengimą. Atleisk, kad aš sakau tą tik dabar, bet taip geriau. Jei būčiau pasakiusi tą anksčiau, tu turbūt sugebėtum mane atkalbėti.. Tačiau dabar išsipildys mano sapnai, kokia laimė... Ir dar... po to, kai visa tai baigsis.. aš nesprogsiu žinoma, bet jūs vis tiek neieškokite mano kūno.

Terminatorius - baik,...prašau...

Raketa Laikas. Sudie, Hermi, aš tikiuosi tu surasi savo Dilgėlių Dievą... Terminatoriau, leisk, tu nesugebėsi man sutrukdyti. Pasitraukite visi, pasitraukite... Į šalis aš pasakiau! (Raketa atsistoja remdamasi į vežimėlį) Pradedu atgalinę laiko atskaitą.

Terminatorius Tau negalima išskristi.

Raketa Dešimt, devyni...

Terminatorius – Todėl, kad aš negaliu be tavęs.

Raketa ...penki, keturi...

Terminatorius – dar ne vėlu... Nepalik mūsų

Raketa ... du, vienas. Paleidžiama. (Per dūmus nieko nesimato) Skrendu! (Raketa pakyla) Aš skrendu! (Ugnis iš išmetamųjų vamzdžių apšviečia šachtos siena.) Skrendu! (Pasigirsta skambus smūgis. Neperžvelgiamoje tamsoje, viršuje išryškėja šviesos dėmė. Tyla. Statulos žiūri į viršų. Kaip juodas sniegas iš viršaus leidžiasi suodžių dalelės. Apmiršta numestas ant grindų virdulys.)

Hermis Viskas?

Terminatorius - viskas. Tu neturėjai teisės taip elgtis su ja.

Hermis – kaip man išeiti?

Terminatorius – ten laipteliai. Nešdinkis greičiau.

Hermis – o jie eis?

Terminatorius – ne. Tu sugebėjai apdergti jų svajonę.

Hermis – kaip norite.

(Hermis – nususuka ir eina link laiptų. Iš statulų minios išeina Heraklis. Jis kalbasi su

Terminatoriumiu.)

Terminatorius – stok. Palauk. Jis eis su tavimi.

Hermis – o kam?

Terminatorius – jis sako, kad kažkada irgi buvo didvyriu.

5 Dalis

Scena 1

Dilgėlių brūzgnai skesta žieduose. Didelės baltos gėlės panašios į atsitūpusius ant stiebo drugelius. Jos netgi judina lapelius-sparnelius. Dilgėlės vejasi aplink patamsėjusio marmuro nuolaužas ir geležies gabalus.

Hermis – braunasi pro brūzgnus, su kabaldžiuojančia grandine nusvirusia nuo antkaklio. Grandinė velkasi iš paskos, kabindamasi už šiukšlių nesipainiojančių po kojomis.

Hermis – sustoja – jis mato prieš save tamsų riebę Vikšro kūną. Kūnas krūpčioja, juda. Iš brūzgnų pasirodo Vikšro galva.

Hermis – kokios pas tave nuostabios dilgėlės Vikšre.

Vikšras – ko tu nori?

Hermis – apskritai tai aš netikėjau, kad tu esi.

Vikšras – savo bobutei tą pasakok. Ji pas tave Avis, ji patikės. Sakyk ko tau reikia.

Hermis – aš noriu nuimti grandinę.

Vikšras – prieik arčiau, aš pažiūrėsiu. Aš negaliu jos nuimti. Viskas, eik iš čia.

Hermis – aš girdėjau, kad tas, kuris tave sutiks gali sugalvoti norą ir jis išsipildys.

Vikšras – melas. Aš tik galiu pasakyti, ką reikia daryti, kad jis išsipildytų.

Hermis – tu tikrai Dilgėlių dievas? Kodėl tu atrodei kaip Vikšras?

Vikšras – todėl, kad aš Vikšras.

Hermis – man sakė, kad Dilgėlių dievas...

Vikšras – maža ką tau kas sakė. Aš gyvenu taip seniai, kad mane jau laiko nežinia kuo. O aš tik ilgai gyvenantis parazitais. Aš šliaužioju po dilgėlių brūzgnus ir ramiai maitinuosi...

Hermis – neapgausi. Jeigu tu paprastas Vikšras, kodėl aplink tave visada žydi dilgėlės?

Vikšras – ką, galvoji pagavai? Nė velnio nepagavai. Yra toks dalykas, kaip priežasties-pasekmės sukeitimas vietomis. Ne dilgėlės žydi kur šliaužioja Vikšras, o atvirkščiai – Vikšras šliaužioja ten, kur žydi dilgėlės. Na gerai, dar kartą klausiu – ko tu nori?

Hermis – aš gi sakiau, noriu nuimti grandinę.

Vikšras – eik šalin. Po dvidešimties metų pati supus ir nukris

Hermis - palaukite...

Vikšras – aš tikrai nepadėsiu kvailiui, kuris leido užmauti sau antkaklį ant kaklo ir negali jo nuimti...

Hermis – atleisk man išmintingasis Vikšre.

Vikšras – tu tuo labiau kvailys, kad prašai atleidimo, pats nežinodamas už ką. Tu iki šiol nesupratai kas su tavimi nutiko. Tu tik žinai, kad tau tas nepatinka. Pasakyk man, kas tau nepatinka?

Grandinė? Tu manai, kad jei ją nuimsi tau bus gera ir tu jausiesi laisvas? Tavęs vos neužmušė, tave išvijo iš namų, tau užmovė grandinę ant kaklo ir privertė būti žemę, o tu galvoji, kad, jei atsikratysi grandinės, visos tavo problemos išsispręs.

Hermis – iš kur tu visa tai žinai?!

Vikšras – o tu galvoji, kad tu pirmas toks? Buvo čia kažkada atėjęs vienas idiotas, proootingas toks, tūkstančius knygų perskaitęs, galvojo, kad jo gyvenimas pradėjo žemyn riedėti dėl neteisingos jo ragų formos... Na ką sugalvojai?

Hermis – aš sakiau bandai, kad šakalas Žanas meluoja. Aš sakiau, kad aš nekaltas. O jie neklausė manęs. Aš šaukiau garsiai, o jie vis tiek negirdėjo...

Vikšras – taip, taip.. ir aš apie tai kalbu.

Hermis – aš noriu, kad jie išgirstų mane, aš noriu, kad jie tikėtų manimi, o ne šakalu Žanu! Jis atves bandą tik į pražūtį. Tegų jie norėjo mane užmušti... bet aš noriu išgelbėti savo gentainius nuo

paklydimų...

Vikšras - IR?..

Hermis. - Ir dar, aš noriu, kad man niekada negalėtų uždėti grandinių..

Vikšras - Šaunuolis. Vis dėlto susivoki. Štai dabar galime ir pakalbėti. Aš tau dabar paaiškinsiu kur problema.... Štai pažiūrėk į mane. Aš labai senas Vikšras. Aš pats seniausias šio pasaulio Vikšras. Supranti? Ne?.. Štai kaip tai įprastai vyksta. Vikšras išsiriti iš kiaušinėlio, šliaužioja ir ėda – tai vadinasi kaupiamąja faze ir tai vikšro paskirtis. Kai Vikšras pakankamai prisiėda, jis virsta kokonu ir po kurio laiko iš jo išsiriti drugelis. Tu supranti? Ne paprastas iš tikrųjų klausimas. Vikšras ir drugelis tai ta pati būtybė ar skirtingos? Man štai seniai laikas būtų slėptis į kokoną, bet aš paprasčiausiai bijausi mirties. Jei aš tapsiu drugeliu – aš mirsiu, kaip Vikšras... Tu supranti kur veda visa ši kalba?

Hermis - nelabai.

Vikšras – aš žinau kaip tau padėti. Bet jei tavo noras išsipildys – tu nebebūsi tuo pačiu Hermiu, kokiū esi dabar ar buvai kažkada. Tu pasikeisi negrįžtamai. Pasaulyje atsiras naujas Hermis, o nuo senojo jame liks labai nedaug, bet ir tai tik todėl, kad negalima gimti viena būtybe, o tapti visiškai kita. Tu nebijai to?

Hermis – ne..

Vikšras – greičiausiai tu nelabai įsivaizduoji, kas tau gresia. Tu galėtum gyventi ir taip. Aš Vikšras ir man patinka būti vikšru.

Hermis – aš nenoriu. Vienintelis dalykas kurio aš bijau – kad naujam Hermiui bus gėda dėl to, kuo jis buvo anksčiau.

Vikšras – na gerai. Taip gal ir bus geriau.

Hermis - Vikšre, pasakyk vis dėl to – kodėl žydi tavo dilgėlės.

Vikšras – kažkada gyveno tokie vikšrai, kurie visada abejodavo tuo, kad jie kada nors taps drugeliais – labai jau sudėtingas buvo jų pasikeitimo ciklas.

Hermis – aš taip pat girdėjau apie juos Vikšre.

Vikšras – pradžioje, kaip ir priklauso, jie išsirisdavo iš kiaušinėlių ir buvo vikšrais: šliaužiojo, ėdė, abejojo. Po to juos užkasdavo į žemę. Ir prasidėdavo jų linksmoji gyvenimo dalis. Jie negalėdavo tapti drugeliais be ypatingos simbiozės. Per jų kokoną turėdavo peraugti dilgėlės šaknis. Tokios dilgėlės kiaurus metus būdavo žalios o penktaisiais metais pražysdavo. Tai štai.. tik šis žiedas ir virsta drugeliu. Tu matai kokios pas mane dilgėlės? Jos beveik visos žieduose. Čia po mumis guli tūkstančiai, dešimtys tūkstančių tokių vikšrų.

Hermis – ir kiek jiems tenka laukti...Kiek laiko užtrunka kol dilgėlė perauga kokoną?

Vikšras – įvairiai. Kartais mėnesį, o kartais šimtą metų...

Hermis - sakyk, Vikšre, ką aš turiu daryti.

Vikšras – svarbiausią tu jau padarei. Išmokti mąstyti ir jausti buvo tavo kaupiamoji funkcija. Tu pasiruošęs virsmui... Tu čia atrodo ne vienas?

Hermis – taip. Aš čia su vienu priklydusiu monumentu. Jis kažkur netoliese klaidžioja.

Vikšras – tai štai, kviesk savo monumentą ir štai ten, po šermukšniu kask duobę.

Hermis – aha, štai ir jis, Herakli, padėk man.

(Heraklis ir Hermis rankomis pradeda rausti duobę.)

Hermis - pakanka?

Vikšras – dar pusmetriu pagilinkite.

(Rausia toliau)

Hermis - dar?

Vikšras - gana.

Hermis – kas toliau?

Vikšras – o toliau tu lendi į duobę ir Heraklis tave užkas.

Hermis – o kam?

Vikšras – ši žemė padės tau atsinaujinti.

Hermis – ir ilgai aš ten... naujinsiuosi?

Vikšras – nežinau. Gal mėnesį, gal šimtmetį. Na ką, neapsigalvojai?

Hermis – NE. (Įlenda į duobę) Užkask, Herakli..

(Heraklis mėto žemes atgal į duobę, kol gaunasi nedidelis kauburėlis.)

Vikšras – pakanka. Palauk. Pasodinkime gėlyčių. Štai taip. Dabar gerai. Ilsėkis ramybėje Avie Hermi.

Scena 2

Rytas. Po šermukšniu ant kelių atsiklaupusi statula Heraklis. Šalia Vikšras. Vikšras stebi, kaip Heraklis rauna rankomis velėnos gabalus, išmėto į šalis žemę. Heraklis kasa tol, kol duobė netampa jam iki juosmens.

Vikšras - kelkis, Hermi. Atėjo tavo metas.

(Iš duobės pakyla žmogus, raudona, kaip įkaitinta geležis oda, avies ausimis ir grandine ant kaklo.

Hermis išsiropščia iš duobės. Pasukioja galvą į šalis – antkaklis ir grandinė krenta ant žemės)

Vikšras – niekas nuo šiol neišdrįs užmauti tau ant sprando grandinės. Tu kalbėsi ir kiekvienas klausys to, ką tu kalbi. Tu įsakysi ir daugelis klausysis. Reikalaus ir pasieksi savo. Ir tik nedaugelis išdrįs eiti prieš tave... O avies ausys...avies ausys tegu tau amžinai primena apie tai, kuo tu buvai kažkada, ir tebus galių tau garbingai atlaikyti šią savo gėdą...

(Hermis pažiūrėjo į saulę ir nusišlapino ant šviežiai iškastos žemės.. nuo šiol – tai jo žemė.)

PABAIGA